

100 –tna rocznica zaślubin Polski z morzem.

W 2020 r. obchodzimy 100 –lecie pierwszych zaślubin Polski z morzem.

Był to akt patriotyczny, dokonany przez **gen. Józefa Hallera**, który miał miejsce **10 i 11 lutego 1920 r. w Pucku.**

Kolejne zaślubiny Polski z morzem odbyły się w 1945 r.: 15 marca w Dziwnówku, dokonane przez żołnierzy 2 Dywizji Piechoty 1 AWP (pomysłodawcą był dowódca 5 pułku piechoty płk Antoni Szabelski); 17 marca w Mrzeżynie - dokonane przez ułana kaprała Sochaczewskiego; 18 marca w Kołobrzegu – dokonane przez kaprała Franciszka Niewidziajto.

Gen. dyw. Józef Haller był dowódcą Frontu Pomorskiego, którego celem **było pokojowe i planowe odzyskanie Pomorza na mocy ustaleń traktatu wersalskiego.**

Ziemie Pomorskie były utracone przez Polskę wskutek zaborów.

Pomorze przejmowano od 18 stycznia 1920 r. (odzyskanie Torunia przez 16 Pomorską Dywizję Piechoty), do 11 lutego 1920 r. (niemieccy żołnierze opuścili Gdańsk). Na Pomorzu działała także 15 Wielkopolska Dywizja Piechoty.

Proces odzyskiwania Pomorza dla Polski przebiegał w miarę planowo, chociaż zdarzały się przypadki zbrojnego oporu oraz dużo akcji sabotażowych.

Przed zaślubinami Polski z Bałtykiem, na gdański dworzec przyjechał **pociąg specjalny z Dowódcą Frontu Pomorskiego gen. Hallerem**, wraz z 20-osobową delegacją Sejmu, przedstawicielami rządu – ministrem spraw wewnętrznych Stanisławem Wojciechowskim, wicepremierem Wincentym Witosem, wojewodą pomorskim Maciejem Ratajem, kontradmirałem Kazimierzem Porębskim, dyplomatami: szefem misji brytyjskiej i attache wojenno-morskim USA.

W Gdańsku, mieszkający tu Polacy, spontanicznie, w sposób wcześniej nie uzgodniony, wręczyli gen. Józefowi Hallerowi, który tu przybył wraz z polską delegacją, dwa platynowe pierścienie - obrączki, ufundowane przez polskich gdańszczan – m. in. przez Państwa Leszczyńskich i Raciniewskich.

Na tych obrączkach był napis: „Gdańsk – Puck 10 lutego 1920”.

W dniu 10 lutego 1920 r. do Pucka przybył **gen. Józef Haller**, który w swoim przemówieniu **podkreślił fakt odzyskania wolności na Bałtyku przez Polskę, wdzięczność za ten dar Miłosierdziu Bożemu i tym wszystkim, którzy walczyli, aby ten uroczysty dzień nastąpił:** *(...)...oto dziś dzień krwi i chwały. Jest on dniem wolności, bo rozpostarł skrzydła Orzeł Biały nie tylko nad ziemią polską, ale i nad morzem polskim (...)* **zawdzięczamy to przede wszystkim Miłosierdziu Bożemu, a potem wszystkim, którzy w walce nie ustawali (...).**

W Pucku gen. Haller został „po kaszubsku”, tj. przez poczęstowanie tabaką, powitany przez **Antoniego Abrahama – „Króla Kaszubów”** – działacza na rzecz polskości Pomorza.

Kolejnym punktem uroczystości była okolicznościowa, polowa **Msza Św. dziękczynna**, (celebracja - dziekan polowy **Antoni Rydlewski**, kazanie – **Józef Wrycz**), podczas której została poświęcona polska bandera.

Po Mszy św. **Bandera Polska została wciągnięta na maszt**, przy oddaniu 21 salw armatnich i dźwiękach hymnu narodowego, przez **Eugeniusza Pławskiego i Floriana Napierałę**, jako symbol objęcia przez Polską Marynarkę Wojenną wachty na Morzu Bałtyckim.

Dotychczasowy strażnik Wybrzeża –Kaszub, rybak – szyper Jakub Małisz, przekazał straż polskiemu marynarzowi.

Gen. Józef Haller wraz z ministrem spraw wewnętrznych **Stanisławem Wojciechowskim** i władzami administracyjnymi Województwa Pomorskiego, dokonał uroczystego aktu zaślubin Polski z morzem.

Zaszczytu wjechania konno do wód Bałtyku dostąpili: **gen. Józef Haller i ppłk Władysław Zakrzewski**. Pod końskimi kopytami tamał się lód.

Sztandary zostały pochylone ku morskim falom i częściowo zanurzone w morzu.

Gen. Haller wrzucając platynowy pierścień do Zatoki Puckiej, powiedział:

"Zaślubiam Cię na wiek wieków dla Rzeczypospolitej".

Drugi platynowy pierścień gen. Haller włożył sobie na palec.

Kilku rybaków chciało chwycić pierścień wrzucany do Bałtyku, ale to się nie udało. Wówczas rybacy powiedzieli, że zobaczą go w Szczecinie, co miało znaczyć, że kiedyś Szczecin także powróci do Polski. Były to słowa, jak się okazało, prorocze, bo po II wojnie światowej, Pomorze Zachodnie ze Szczecinem powróciło do Polski.

Ceremonia była bardzo wzruszająca.

Podczas uroczystości, został odsłonięty i poświęcony, dzisiaj **zaginiony, pamiątkowy, dębowy słupek, na którym widniał wizerunek orła Jagiellonów, data uroczystości i napis:** *"Roku Pańskiego 1920, 10 lutego Wojsko Polskie z generałem Józefem Hallerem na czele objęło na wieczne posiadanie polskie morze".*

Na pamiątkowym zdjęciu z tego wydarzenia, obok słupa stoi st. marynarz Józef Tylec.

Do morza został również wrzucony wieniec z szarfą i napisem: "Robotnicy polscy witają polskie morze".

Pomyślnym znakiem według Kaszubów, był fakt **zamarznięcia Zatoki Puckiej** w dniu zaślubin Polski z morzem.

Czasie uroczystości **padał rześisty deszcz.**

Z kolei w Rewie utworzono **zaczątek Polskiej Marynarki Handlowej**, przez podniesienie na dziesięciu szkatkach polskiej bandery.

W pamiętnym dniu 10 lutego 1920 r. **Polska odzyskała 147 km bałtyckiego wybrzeża**, bardzo zaniedbanego, które trzeba było zagospodarować (brzeg Półwyspu Helskiego – 74 km, morze otwarte – 24 km, brzeg Zatoki Puckiej – 49 km). Nie istniał tu żadem większy port.

Gdańsk był Wolnym Miastem pod protektoratem Ligi Narodów.

Rok 2020 został ogłoszony Uchwałą Sejmu RP **Rokiem Zaślubin Polski z Morzem w Pucku.**

Źródła:

- Zaślubiny Polski z morzem, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: < https://pl.wikipedia.org/wiki/Za%C5%9Blubiny_Polski_z_morzem>;
- Dorota Abramowicz, Zaślubiny Polski z morzem. Jakie były losy słupa, wbitego 10 lutego 1920 r. w brzeg zatoki na pamiątkę zaślubin Polski z morzem?, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: < <https://dziennikbaaltycki.pl/zaslubiny-polski-z-morzem-jakie-byly-losy-slupa-wbitego-10-lutego-1920-r-w-brzeg-zatoki-na-pamiatke-zaslubin-polski-z-morzem/ar/c13-14768122>>;
- mjs/akn Zaślubiny Polski z Bałtykiem, dzieje.pl – Historia Polski, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://dzieje.pl/aktualnosci/zaslubiny-polski-z-baltykiem>>;
- 100 lat temu miały miejsce zaślubiny Polski z morzem. Niewiele osób wie, że ślub Hallera nie był jedynym, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.wprost.pl/historia/10296169/100-lat-temu-mialy-miejsce-zaslubiny-polski-z-morzem-niewiele-osob-wie-ze-slub-hallera-nie-byl-jedynym.html>>;
- Bartłomiej Makowski, Zaślubiny Polski z morzem. Tak wyglądało przyłączenie Pomorza do Polski dzień po dniu, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.polskieradio24.pl/39/156/Artykul/2451054,Zaslubiny-Polski-z-morzem-Tak-wygladalo-przylaczanie-Pomorza-do-Polski-dzien-po-dniu>>;
- Zaślubiny Polski z morzem – Muzeum Marynarki Wojennej, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: < <https://muzeummw.pl/zaslubiny-polski-z-morzem/>>;
- Symboliczne zaślubiny Polski z morzem – Biogramy.pl, [online], [dostęp: 12 czerwca 2020], Dostępny w Internecie: <https://www.biogramy.pl/a/wydarzenie/symboliczne-zaslubiny-polski-z-morzem> .

Oprac. Iwona Rams